

LITURGIA SV. OMŠE

KOSTOL a jeho symbolika: **ZÁPAD** – vchod zo strany sveta, hriechu; **VÝCHOD** – presbytérium, svätostánok, strana Ježiša Krista, ktorý nás v chráme (akoby na „svojom území“) prijíma, aby nás spasil a uzdravil. **PREDSIEŇ - DELIACA ČIARA** medzi Svetom a Kráľovstvom. Je to ako Jordán a prejsť predsieňou je ako keď Jozue a Izrael prekročili Jordán. Je to zároveň spomienka na krst. **PREŽEHNANIE svätenou vodou: pripomienka KRSTU** a krstnej Zmluvy, ku ktorej sa hlásime. Krst je totiž naša „vstupenka“ na slávenie Eucharistie. **POSVÄTNÉ TICHU pred omšou.** V patričnom čase treba zachovať, ako súčasť bohoslužby, aj posvätné ticho. Už pred vlastným slávením omše **je chvályhodné zachovať posvätné ticho v kostole, sakristii a priľahlých priestoroch, aby sa všetci nábožne a náležite pripravili na slávenie posvätného úkonu.**

ZAČIATOK: POSTAVENIE SA na začiatku liturgie. **Státie je výrazom dôstojnosti synov a dcér Boha** – nie plazenie sa pred panovníkom, nie padanie na kolená; ale ani nie sedenie, ako keby sme boli nadriadení Boha...

ÚVODNÝ SPEV: Apoštol napomína veriacich kresťanov, ktorí sa schádzajú v očakávaní príchodu svojho Pána, aby spoločne spievali žalmy, hymny a duchovné piesne (porov. Kol 3,16). **Spev je totiž znakom plesajúceho srdca** (porov. Sk 2, 46). Preto svätý Augustín právom hovorí: „**Kto miluje, ten spieva**“, a už za starodávna sa stalo príslovím: „**Dva razy sa modlí, kto dobre spieva**“. Pod „spevom“ sa tu teda viac myslí spev ako vyjadrená láska a plesanie, ako skutočná oslava; než spev ako „umelecký prednes“, či nejaká formalita na začiatku. *Správny spev by mal rozdrnčať sklo v kostolných oknách ☺...*

Tento spev - **otvára slávenie bohoslužby, utužuje jednotu zhromaždených, ich myseľ uvádza do tajomstva liturgického obdobia alebo slávnosti** a sprevádza prichádzajúceho kňaza a jeho asistenciu.

PREŽEHNANIE A POZDRAV: Po úvodnom speve, kňaz stojac pri sedadle **žehná sa znakom kríža spolu s celým zhromaždením; potom kňaz pozdravom oznamuje zhromaždenému spoločenstvu Pánovu prítomnosť.** Týmto pozdravom a odpoveďou ľudu sa vyjadruje **tajomstvo zhromaždenej Cirkvi.** **PREŽEHNANIE** – „*A zasa vám hovorím: Ak budú dvaja z vás na zemi jednomyselne prosiť o čokoľvek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je na nebesiach. Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.*“ (Mt 18,19n) – **presne toto vyjadruje úvodné prežehnanie.** Nie sme tu „len tak“, kvôli nejakej „povinnosti“, **ale sme skutočne ZHROMAŽDENÍ a zjednotení v Ježišovom Mene** ako jeden ľud. „**PÁN S VAMI!**“ – je potom logickým „ohlásením“ toho, že **ak sme takto zhromaždení a zjednotení, je medzi nami skutočne prítomný aj Ježiš Kristus.** _ je to zároveň oznámenie toho, že **sme tu všetci a teda môžeme začať samotné slávenie.**

Takže, ak si to zhrnieme:

- **Prešli sme cez Jordán** predsieň zo sveta do Kráľovstva,...

- **Vstúpili sme do Božej prítomnosti,**...

- **V úvodnom tichu sme sa pohrúžili do Boha** a Boh naplnil nás, sme v Ňom a On je v nás,...

- **V úvodnom speve sme povstali ako Boží synovia a dcéry a navzájom ako Rodina.** Nie sme tu len prítomní ako jednotlivci, ale sme tu ako jedna rodina, jedno telo, Kristovo Telo!

DO PRAXE:

PRÍCHOD – aspoň 5 minút pred omšou + ticho na sústredenie

VOJSŤ – neostávať v predsieni, či „pod lipami“, sme predsa jedna rodina, nie „špióni“ za dverami kostola!

SPEV – nahlas, oslavne!!!

ÚVODNÉ OBRADY

· **ZAČIATOČNÁ SITUÁCIA:**

Predstavte si, že máte priateľa. Najlepšieho priateľa. S veľkými obeťami dá dohromady 100 miliónov. Postaví veľké centrum, zverí Vám ho, dá Vám štedré platy a zverí zvyšných 50 miliónov, aby ste s pomocou toho všetkého pomohli ľuďom naokolo byť šťastnými. Po rokoch sa vráti – a čo vidí? Peniaze ste preflákali na seba, centrum je z časti zničené a ľudia sú na tom rovnako zle, ako boli predtým... Čo budete cítiť? Vo sviatosti birmovania sme sa zaviazali, že prinesieme na svet Božie Kráľovstvo. Boh nám dal svojho Ducha, požehnal nás a zaplatil zbožštením. A my – čo sme urobili? Poniektorí sme sa na všetko len tak vyflákli, inokedy dokonca rovno napomáhame zlu vo svete: ohováranie, hnev, kradnutie, zvady, nenávisť, najrôznejšie krivdy a zranenia... Čo urobíme prvé?

ÚKON KAJÚCNOSTI:

Výzva na uznanie hriechov – Stojíme už síce pred Bohom, na „Božej pôde“ v kostole, ale medzi nami a Bohom ešte leží tento náš hriech. Boh má právo byť na nás fakt nahneváný... a zarmútený z nášho konania... **Je to čas na verejné vyznanie tohto faktu: Som hriešnik.** Je na čase ospravedlniť sa, poprosiť o odpustenie ... **Nie je to čas na „spytovanie svedomia“** – svoje hriechy by sme mali poznať dosť dobre už dávno pred omšou... **Nie je to ospravedľňovanie seba** („ved' to nebolo až také strašné...“, „ved' len také maličkosti...“ a pod.) ...**ale odprosovanie milovaného Boha:** „Odpusť, že som Teba zarmútil!“ Preto sa viac sústreďujeme na fakt *ublíženia Bohu*, než na nejaké staranie sa čo a jak sme porobili a ako sa z toho vykrútiť, či ospravedlniť. Chvíľa ticha pred úkonom kajúcnosti je naozaj krátka a určená na *obnovenie* tohto postoja a pocitu, nie na jeho *prebudenie*. To by sa malo odohrať doma, v rámci prípravy na sv. omšu!

Vyznanie hriechov – verejne a nahlas. „**Myšlienkami, slovami, skutkami a zanedbávaním dobrého...**“ vyjadruje nielen 4 základné oblasti hriechu, ale aj fakt, že hriech nie je len *zlý skutok*, ale už samotný *postoj „mimo“*, či dokonca aj zanedbanie toho, čo je dobré, správne a užitočné (pre nás aj pre iných).

Rozhrešenie kňaza – „...kňaz ho zakončí rozhrešením, ktoré však nemá účinok sviatosti pokánia.“

KYRIE – „MALÁ GLÓRIA“ „Rimania týmto volaním oslavovali cisára, ktorý prechádzal ulicami. A kresťania to prijali. Pretože v Ježišovi vidia jediného Pána, najvyššieho Víťaza. Preto voláme *eleison* – ukáž svoju moc, zmiluj sa! Pozývame tým Ježiša do svojho spoločenstva. A radostne sa uisťujeme, že Pán skutočne prichádza. **MOCNÝ A ZÁROVEŇ MILOSTIVÝ, ODPÚŠŤAJÚCI A DOKONCA OBDARÚVAJÚCI BOH!!!** Presne toto vyjadrujeme, keď Bohu a Kristovi spievame **mocné a oslavné „KYRIE ELEISON“** ako Kráľovi, ako nášmu Spasiteľovi a Záchrancovi. Je logické, že **tento spev nie je možné nahradiť žiadnym iným spevom, ani piesňou...**

OSLAVNÁ PIESEŇ – GLÓRIA: V nedele sa oslava Boha ešte stupňuje hymnom „Sláva Bohu na výsostiach!“ Je to **starokresťanský chválospev, písomne zaznamenaný v roku 330.** To znamená že sa spieval už oveľa skôr. **V 7. storočí ho smel spievať jedine biskup. A kňaz len na Veľkú noc.** „**V prvej časti je skutočne CHVÁLA:** chválime Ťa, vebíme Ťa, klaniame sa Ti, vzdávame Ti vd'aky – a myslíme na celú najsvätejšiu Trojicu... **V druhej časti sa OBRACIAME na Krista** (Pane Ježišu Kriste, Ty jednorodený

Syn...). V krátkych **litániách** („...jednorodný Syn, Pána Boh, Baránok Boží, Syn Otca...“) zdôrazňujeme jeho vykupiteľskú moc. Je to **oslavný hymnus na Krista, jediného Pána.** **Text tohto hymnu sa nemôže zameniť s iným.**

MODLITBA DŇA – KOLEKTA: Pretože Boh nám odpúšťa a dokonca nás pozýva k tomu, aby sme vstúpili do spoločenstva s Ním, **je na čase toto spoločenstvo – už oslávené – vyjadriť.** Týmto vyjadrením je **spoločná modlitba.** Kňaz vyzve na **modlitbu k Bohu + chvíľa ticha**, aby sme sa na tento vážny úkon mohli **pripraviť** a v duchu k tejto modlitbe **pripojiť aj všetky naše osobné úmysly.** Kňaz **rozopne ruky dlaňami nahor** – „*To gesto je veľmi staré a znamená odovzdanosť. Vzdávam sa Bohu v nádeji, že naše prázdne ruky naplní.*“ Kňaz **prednáša modlitbu** – a nám to pomáha lepšie sa sústrediť, pretože nemusíme nikam hľadiť, v ničom listovať, len sa plne ponoriť do okamihu modlitby. **Amen** vyjadruje istotu. Týmto slovom označuje SZ „vieru“ ako niečo, na čo sa absolútne spoliehame. Znamená to, že **zhromaždenie sa pripojilo k modlitbe kňaza**, že je to spoločná modlitba, ktorú síce kňaz vyslovoval, ale celé zhromaždenie sa modlilo spoločne s ním. **DÁ SA POVEDAŤ, ŽE TOUTO MODLITBOU SA UKONČIL „PRÍSTUPOVÝ PROCES“ K BOHU:** Príchod do kostola – „fyzicky“ sme na „Božej pôde“, ale „morálne“ ešte s Bohom akoby sme jedno neboli, je tu hriech, ktorý nás od Neho oddeľuje. **Úkon kajúcnosti** – Boh nás prijíma aj „morálne“, ako synov a dcéry, odpúšťa a pozýva k večnému životu. **Kyrie a Glória** – oslava Boha za toto odpustenie a pozvanie, oslava spoločenstva, do ktorého nás Boh pozval. **Kolekta** – konečne akoby sme do ponúknutej jednoty s Bohom aj vstúpili a ako Boží ľud, sa na svojho Boha obraciame s modlitbou dňa.

POČAS CELÉHO TOHTO KONANIA STOJÍME. Je to najlepšie vyjadrenie nášho postoja: ani **NEKLAČÍME** – sme predsa synovia, síce hriešni, ale stále synovia a dcéry, nie otroci, sluhovia, či trestanci...; ani **NESEDÍME** – pretože keď vchádza Boh, je vyjadrením úcty povstať.

BOHOSLUŽBA SLOVA NA ÚVOD

Samotná bohoslužba slova v sebe zahŕňa dva rozmery: ZMLUVA – jej ohlasovanie a potvrdzovanie. VYUČOVANIE – Je to Boh, ktorý má poznanie a my, ktorí sa od neho chceme učiť. Preto je táto časť zároveň aktom vyučovania. Tým sa zároveň naplňa obsah Zmluvy s Bohom, v ktorej nás Boh za synov a dcéry prijíma a my sa nimi aj skutočne učíme byť. PRETO si na začiatku liturgie slova SADNEME. Začína vyučovanie a my chceme – podobne ako Mária – sedieť pri Ježišových nohách a nechať sa poučovať. AMBÓN – centrum bohoslužby slova – „oltár Božieho slova“. Preto by sa od ambónu nemali (ešte s výnimkou modlitieb veriacich) čítať ani prednášať iné veci okrem Božieho slova a kázne (homílie), ktorá ho vysvetľuje...

PRIEBEH BOHOSLUŽBY SLOVA

CYKLUS ČÍTANÍ: Roky A, B a C, počas ktorých sa prečítajú na pokračovanie podstatné časti Biblie. **ÚRYVKY SÚ VYTRHNUTÉ Z KONTEXTU** – čo môže sťažiť ich pochopenie, ak nám kontext nie je hneď úplne známy. Je dobré si aj preto doma **vopred čítania prečítať v Biblii a ujasniť si kontext a súvislosti...**

1. ČÍTANIE – spravidla zo SZ. Býva vybraté tak, aby dopĺňalo Evanjelium v danej omši. **RESPONZÓRIOVÝ ŽALM** – je odpoveďou na 1. čítanie, napomáha rozjímanie o Božom slove. Je správne **responzóriový žalm spievať, aspoň responzóriom, ktoré prislúcha ľudu. Ak sa žalm nemôže spievať, recituje sa**

spôsobom vhodnejším na podporenie meditácie Božieho slova. To znamená, že v každom prípade by mal byť tento žalm prednášaný tak, aby umožnil meditáciu, ponorenie sa účastníkov do jeho obsahu a jeho prežitie ako odpovede a rozvinutie 1. čítania!

2. ČÍTANIE – býva vsunuté **v nedele a na slávnosti ako „bonus“**. Spravidla nemá priamy súvis s témou 1. čítania a Evanjelia.

ALELUJOVÝ SPEV pred Evanjeliom. STOJÍME – je to vyjadrenie úcty ku Kristovi, ktorý sa práve chystá cez slová Evanjelia prehovoriť. **ALELUJA** spievame všetci – verš kantor, alebo zbor.

EVANJELIUM – Evanjelium zvestuje **diakon alebo iný kňaz**. Ak však nie je prítomný diakon alebo iný kňaz, číta Evanjelium **sám celebrujúci kňaz**.

HOMÍLIA – KÁZEŇ – je vysvetľovaním Božieho slova. Akt VYUČOVANIA. **Znova si SADNEME**, pretože úkon vyučovania v homílii pokračuje... *Má byť výkladom niektorého bodu Svätého Písma, ktoré sa číta alebo iného textu omše dňa so zreteľom na slávené tajomstvo alebo na osobitné potreby poslucháčov.* **POSVÄTNÉ TICHŔ** Je vhodné **po homílii zachovať krátku chvíľu posvätného ticha**. Ním dávame najavo to, že Božie slovo naozaj prijímame – ako vraví Písmo: „...v tichosti prijmite zasiate slovo, ktoré má moc spasit' vaše duše. A slovo aj uskutočňujte, nebuďte len poslucháčmi, ktorí klamú sami seba.“

VYZNANIE VIERY – KRÉDO – V nedele a slávnosti: je slávnostným zvýraznením a vyznaním tohto prijatia. *Text vyznania viery preto nemôže byť nahradený žiadnym iným textom – a už vôbec nie piesňou s JKS. Hoci sa spieva, sám nie je „pesničkou“ a už sama predstava „namiesto neho si niečo zaspievame“ znie úplne absurdne...*

MODLITBY VERIACICH: „*Vo všeobecnej modlitbe čiže v modlitbe veriacich ľuď, keď vierou prijal Božie slovo, nejakým spôsobom naň odpovedá a vykonáva krstnú úlohu svojho kňazstva, prináša Bohu prosby za spásu všetkých. Treba, aby sa táto modlitba spravidla konala pri omšiach za účasti ľudu, a to tak, že sa prednášajú prosby za svätú Cirkev, za svetskú vrchnosť, za sužovaných rozličnými ťažkosťami, ako aj za všetkých ľudí a za spásu celého sveta.* Ľud postojacky vyjadrí svoju prosbu **alebo spoločným zvolaním po prednesení jednotlivých úmyslov, alebo tichou modlitbou**. Modlitbou veriacich sa končí bohoslužba slova... Je to úplne samostatná bohoslužba a skutočne sa aj môže samostatne konať. V prípade omše ale po jej skončení začína druhá bohoslužba – bohoslužba Eucharistie.

PRÍPRAVA OBETNÝCH DAROV

Ako sme spomenuli, liturgia Eucharistie je vlastne *uskutočnením* toho, čo sme v bohoslužbe Slova *ústne* prehlásili. **Na jednej strane je tu JEŽIŠ**, ktorý sa nám daroval úplne celý: stal sa pre nás človekom, ako človek nám zasvätil svoj život, energiu, všetko – a nakoniec toto darovanie spečatil na kríži. **Na druhej strane sme my, NEVESTA Ženícha**. A je na nás, aby sme na toto darovanie sa Ženícha odpovedali rovnakým darovaním sa. **Ako kresťania dávame z lásky Ježišovi všetko:** svoj čas, energiu, zdravie, život,... **Väčšina z toho sa ale dáva mimo liturgie a sa nedá priamo v liturgii zhmotniť.** **SADNEME SI** – príprava obetných darov je **niečo ako „medzihra“** v slávení omše. Je prirodzené, že počas nej – zatiaľ čo *čakáme*, kým sa všetko pripraví na slávenie – sedíme... Spieva sa spev na obetovanie. Vlastne je to **pieseň na obetný sprievod** – teda sprievod, v ktorom sa prinášajú obetné dary! **Tematický má pieseň tento úkon vyjadrovať.** **OBETNÉ DARY - CHLIEB, VÍNO A VODA – na oltár.** Jedná sa o hostie, čiže nekvasený chlieb (voda + múka) a o čisté, prírodné, nijako chemicky neupravované (ani umelo nesladené) omšové víno + čistá voda.

EUCHARISTICKÁ MODLITBA

OBETOVANIE nám otvára bránu k samotnému sláveniu liturgie. **VSTANEME**, pretože začína slávenie, ale ešte viac: začína prežívanie niečoho veľkého a hlbokého zároveň.

MODLITBA NAD OBETNÝMI DARMÍ – Prednáša ju kňaz a ňou odporúča, venujea sprevádza tieto dary – v mene celého spoločenstva – Bohu.

Eucharistická modlitba „*Teraz sa začína ústredná a vrcholná časť celej bohoslužby – Eucharistická modlitba, modlitba vzdávania vďaka a posvätenia. Eucharistická modlitba si vyžaduje už zo svojej prirodzenosti, aby ju mocou vysviacky prednášal sám kňaz. Ľud zas sa ticho zjednocuje s kňazom vo viere a zapája sa určenými vstupmi do priebehu Eucharistickej modlitby. Sú to odpovede v dialógu prefácie, Sanctus, aklamácia po premenení a aklamácia Amen po záverečnej doxologii.*“

PREFÁCIA (PIESEŇ VĎAKY) – Je to jasavý spev **SPEV VĎAKY A CHVÁLY**, ktorý kňaz prednáša a veriaci sa k nemu celým srdcom pripájajú... *Prefácia je niečo ako „Glória“ bohoslužby Eucharistie.* **OSLAVA TROJSVÄTÉHO** – známe „Svätý, Svätý, Svätý...“ – je záverom prefácie. Je to jasavé završenie oslavy **Ženícha** – a zároveň vyjadrenie toho, že týmto Ženíchom je **Boh samotný!!!** Zaznievajú tu slová Biblie. **Hoci sa tento text spieva, nie je to pesnička! Je to súčasť najposvätnejšej časti omše!** A preto už len myšlienka nahradiť ho nejakou piesňou... ani pomyslieť na niečo také!

KÁNÓN – JADRO EUCHARISTICKEJ MODLITBY. – jeho zloženie si vysvetlíme na príklade II. eucharistickej modlitby (v praxi sú 4 všeobecné + niekoľko špeciálnych pre omše za zmierenie, či pre omše za rozličné potreby)

EPIKLÉZA – „ňou Cirkev osobitnými výzvami prosí Božiu pomoc, aby boli posvätené obetné dary ľudu, čiže aby sa stali Kristovým Telom a Krvou, a aby nepoškvrnená obeť, ktorú veriaci majú prijať, bola im na spásu.“ V našom príklade slová: „**Preto ťa prosíme, posväť tieto dary rosou svojho Ducha, aby sa nám stali telom a krvou nášho Pána Ježiša Krista.**“ – kňaz ich prednáša **s rukami vystretými nad darmi chleba a vína a poznačuje ich znakom kríža.**

OPIS USTANOVENIA EUCHARISTIE A KONSEKRÁCIA – „slovami a úkonmi Krista sa koná obeta, ktorú Kristus ustanovil pri Poslednej večeri, keď pod spôsobmi chleba a vína, obetoval svoje Telo a Krv a dal ich za pokrm a nápoj apoštolom a prikázal im nepretržite sláviť toto tajomstvo.“ **KLAČÍME** – spočiatku sa v Cirkvi zvyklo stáť, ale po 16. storočí, keď reformátori spochybnili akt *premenenia* vo svätej omši, Cirkev zaviedla klaňanie sa kláčaním ako vyznanie viery, že v tomto okamihu sa chlieb a víno *naozaj stávajú* Telom a Krvou živého Ježiša Krista!

PREPODSTATNENIE (TRANSSUBSTANCIÁCIA) – ľudovo „premenenie“ – Vyjadruje to, keď sa u niečoho mení jeho podstata (substancia) bezo zmeny jeho vonkajších znakov (akcidentov). *Napríklad študent sa promóciou podstatne mení na doktora – hoci navonok sa na ňom nič nemení...* Týmto spôsobom sa chlieb a víno menia na skutočné Telo a Krv Ježiša Krista – hoci „spôsoby“ chleba a vína navonok ostávajú. **ADORÁCIA** – v okamihu *premenenia* kňaz **zdvihne hostiu a ukáže ju ľudu.** Takže najskôr by sme asi mali na hostiu (kalich) hľadieť a mlčky, s láskou adorovať Ježiša Krista, ktorý sa práve na oltári doslova a do písmena zhmotnil...

AKLAMÁCIA (zvolanie) po premenení – slávnostné privítanie Krista. **Vyznanie „tajomstva“ viery** – týmto tajomstvom je práve sprítomňovaná obeta Ježiša

Krista na kríži. Počas nej už zase **STOJÍME**, pretože pokračujeme v Eucharistickej modlitbe.

ANAMNÉZA – „ňou Cirkev, plniac príkaz, ktorý prostredníctvom apoštolov dostala od Krista Pána koná pamiatku samého Krista a **pripomína si jeho požehnané umučenie, slávne zmŕtvychvstanie a nanebovstúpenie.**“ – plní teda Ježišove slová: „Toto robte na moju pamiatku...“ V našom príklade: „**Keď teda slávime pamiatku smrti a zmŕtvychvstania tvojho Syna, obetujeme ti, Otče, chlieb života a kalich spásy. Ďakujeme ti, že si nás uznal za hodných stáť pred tvojou tvárou a tebe slúžiť.**“

OBETA – „ním v spomínanej pamiatke Cirkev, a to najmä tá, ktorá je tu teraz zhromaždená, **prináša v Duchu Svätom Otcovi nepoškvrnenú obetu.** Cirkev si však **želá, aby veriaci prinášali nielen nepoškvrnenú obetu, ale aby vedeli obetovať aj samých seba,** aby sa prostredníctvom Krista zo dňa na deň zdokonaľovali v spojení s Bohom a medzi sebou, a tak aby napokon Boh bol všetko vo všetkých.“ V našom príklade: „**Pokorne ťa prosíme, nech nás všetkých, ktorí máme účasť na Kristovom tele a krvi, združí v jedno Duch Svätý.**“

PRÍHOVORY – „nimi sa vyjadruje, že Eucharistia sa slávi v spoločenstve s celou Cirkvou, nebeskou i pozemskou, a že sa obeta koná za ňu a za všetkých jej členov, živých i mŕtvych, povolaných k účasti na vykúpení a k spásе získanej Telom a Krvou Krista.“ V našom príklade: „**Pamätaj, Otče, na svoju Cirkev, rozšírenú po celom svete, a veď ju k dokonalej láske v jednote s naším pápežom M. a s naším biskupom M. i so všetkými kňazmi a diakonmi. Pamätaj i na našich bratov a sestry, čo zomreli v nádeji na vzkriesenie, i na všetkých, ktorí v tvojej milosti odišli z tohto sveta, a dovoľ im uvidieť svetlo tvojej tváre. Prosíme ťa, zmiluj sa nad nami všetkými, aby sme si zaslúžili účasť na večnom živote v spoločenstve so svätou Bohorodičkou Pannou Máriou, s blaženými apoštolmi a so všetkými svätými, v ktorých si mal od vekov zaľúbenie, žeby sme ťa mohli chváliť a oslavovať skrze tvojho Syna Ježiša Krista.**“

DOXOLÓGIA – „ňou sa vyjadruje oslava Boha: Ľud ju zvolaním Amen potvrdzuje a zakončuje.“ Je to známe: „**Skrze Krista, s Kristom a v Kristovi máš ty, Bože Otče všemohúci, v jednote s Duchom Svätým všetku úctu a slávu po všetky veky vekov.**“ Toto „**AMEN!**“, ktorým zakončujeme najväčšiu modlitbu sv. omše, Eucharistickú modlitbu, je najväčším „amen“ v celej liturgii sv. omše.

OBRAD PRIJÍMANIA A ZÁVEREČNÉ

Celá nasledujúca časť liturgie dostáva dôverný, vnútorný, rodinný charakter. Modlitba Pána - Sme „synovia (a dcéry) v Synovi“, členovia Božej rodiny a preto sa teraz **obraciame k Bohu ako k nášmu Otcovi**, tak akosi „súkromne“, intímne, ako v rodinnom kruhu a to **slovami Syna, Ježiša Krista.** Na záver **ústami kňaza predkladáme prosbu**, aby sme sa aj zachovali ako synovia a dcéry Boha a mohli tento vzťah v Božej rodine žiť v pokoji a uchránení od hriechu a každého zla.

Obrad pokoja – „**Nasleduje obrad pokoja, ktorým Cirkev vyprosuje pokoj a jednotu pre seba a pre celú ľudskú rodinu a veriaci si prejavujú cirkevné spoločenstvo a vzájomnú lásku prv, ako prijmú Sviatosť.**“ Nakoniec si **dávame pranie a znak pokoja**,... je to **gesto symbolické.** Podstatné nie je behať po kostole a s každým si potriasť ruky! **Podstatné je**, aby medzi nami a nikým zo spoločenstva farnosti neležal tieň hnevu, krivdy, horkosti, neodpustenia,... ale len a jedine hlboký pokoj a láska.

LÁMANIE CHLEBA – znak toho, že **my mnohí, prijatím Jedného Chleba sa staneme Jedným Telom** – staneme sa skutočne **JEDEN!**

Spev „BARÁNOK BOŽÍ...“ – spieva sa počas lámania chleba – a spieva sa (opakuje) dovtedy, kým lámanie chleba trvá. Je to posledný hymnus pred sv. Prijímaním, v ktorom sa **obraciame už na Ježiša Krista ako na Božieho Baránka, ktorý sa stal našim pokrmom a liekom...**

SVÄTÉ PRIJÍMANIE – okamih najvyššej dôvernosti s Kristom a zároveň **spečatenie Zmluvy medzi Bohom a človekom. SPEV** – začína sa **POČAS prijímania kňaza. Tématicky by mal vyjadrovať to, čo prežívame: zjednocovanie sa s Ježišom Kristom vo svätom prijímaní.**

MODLITBA PO PRIJÍMANÍ – **pod'akovanie** za dar Eucharistie a súčasne **prosba**, aby toto slávenie prinieslo svoje ovocie v podobe premeny sláviacich a následne v prijatí Večného Života.

OZNAMY – ak treba.

POŽEHNANIE a PREPUSTENIE, vyslanie, misia: „Chod'te, ale už nie vo svojom mene, ako súkromní ľudia, ale ako vyslanci Boha, konajúci dielo Boha v Mene Boha!“

ZÁVEREČNÁ PIESEŇ – to je posledné, čo v kostole zaznieva... Je to privilegovaný **priestor pre MARIÁNSKU PIESEŇ** (antifónu). Mária, ako tá, ktorá svoj život zasvätila naplneniu Božej vôle a dokonale ju aj naplnila, je pre nás v závere inšpiráciou i sprievodcom, spoločne s ktorým sa vydávame za Kristom.